

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

Кафедра трудового, земельного та господарського права

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра цивільно-правових дисциплін

ВПЛИВ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ НА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОГО ПРАВА

25 лютого 2022 р.

ОДЕСА

Рекомендовано до друку рішенням кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № 10 від 23.02.2022 року)

Упорядник:

Церковна О.В. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ.

Редактори:

Маковій Віктор Петрович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Одеського державного університету внутрішніх справ;

Зайцев Олексій Леонідович – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ.

Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права : матеріали міжнародної науково - практичної конференції м. Одеса, 25 лютого 2022 р. / редкол. В.П. Маковій та ін. – Одеса, ОДУВС, 2022. – 204 с.

Збірник містить матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права» (Одеса, 25 лютого 2022 р.). У роботі конференції взяли участь науковці, науково-педагогічні працівники, ад'юнкти, аспіранти та магістранти з 10 українських навчальних та наукових закладів юридичного профілю, а також Академії поліції Азербайджанської Республіки, Нахчиванського державного університету (Республіка Азербайджан), Бакінського державного університету (Республіка Азербайджан), Центральноазіатського інноваційного університету (Республіка Казахстан), Університету світової економіки та дипломатії при Міністерстві Іноземних Справ Республіки Узбекистан, Гроденського державного університету ім. Янкі Купали (Республіка Білорусь), Університет права та соціально-інформаційних технологій (Республіка Білорусь), адвокатського бюро Arıhan&Arıhan (Туреччина).

Збірник може бути використаний перемінним складом юридичних закладів освіти, науковцями, практичними працівниками, які цікавляться проблемами впливу інтеграційних тенденцій на розвиток вітчизняного права.

© Одеський державний університет внутрішніх справ, 2022

Комяга А.
старший викладач кафедри ТСВФП
Одеського державного університету внутрішніх справ
Мох Т.
викладач кафедри ТСВФП
Одеського державного університету внутрішніх справ

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Право соціального забезпечення належить до числа порівняно молодих юридичних галузей. Питання про виділення соціального забезпечення в окрему галузь права гостро постало у першій половині ХХ століття.

На міжнародному симпозиумі із соціального забезпечення в Празі в 1966 р. ця галузь права вперше отримала самостійне визнання. Засновником цієї галузі права став В.С. Андрєєв, який дослідив сутність відносин щодо соціального забезпечення та особливості методів їх урегулювання [1,5]. Однак треба зазначити, що наукові позиції, які ставили під сумнів виділення права соціального забезпечення як самостійної галузі права завжди мали місце [2,49]. Це викликало критику з боку інших вчених, наприклад, А.В. Скоробагатька, який вважав, що на сучасному етапі розвитку держави, ця галузь права стала невід'ємним елементом системи права України [3,131]. Таку позицію підтримує більшість вітчизняних науковців. Б.С. Стичинський зауважує, що головною серед правових проблем соціального забезпечення є питання самостійності права соціального забезпечення як галузі [2,50].

Ставши на шлях незалежності та побудови правової держави, Україна приділила велику увагу формуванню національного права. Сьогодні практично не виникає сумнівів у важливості, актуальності галузі права соціального забезпечення. Тому вивчення проблем розвитку такої галузі права як соціальне забезпечення є одним з завдань української юридичної науки. Дослідженню окремих аспектів становлення й розвитку права соціального забезпечення присвячували увагу в наукових працях такі вчені, як Н.М. Хуторян, В.Ш. Шайхатдінов А.А. Ширант, Л.П. Шумна, М.М. Шумило, М.Л. Захаров, Р.І. Іванова, Л.І. Лазор, А.М. Лушніков, М.В. Лушнікова, О.Є. Мачульська та

інші. Однак, ураховуючи соціально-політичні й економічні зміни, що відбуваються в Україні протягом останніх років, ця проблема набуває нової актуальності [4,102].

Угода про асоціацію між Україною та ЄС була підписана 21 березня 2014 року. Її мета - досягнення європейських стандартів рівня життя, фінансової стабільності та якісної системи соціального захисту громадян, потребує від держави формування ефективної соціально-економічної політики [5,129]. Важливим також є питання щодо розробки критеріїв, на підставі яких через норми права соціального забезпечення повинна надаватися державна допомога, наприклад, непрацездатним громадянам. Зокрема науковець С.М. Ланцев вважав, що суспільство повинно утримувати непрацездатного, але задовольняти тільки ті його потреби, які науково-обґрунтовані та раціональні [5,116]. Іншу думку висловлювали вчені Є.А. Азарова та А.Є. Козлов, які вважали що право соціального забезпечення має надати кожному можливість досягти рівня нормального задоволення своїх потреб [6,21]. Треба розуміти, що у цій дискусії вирішальним є суспільний лад і його основа - спосіб виробництва матеріальних благ, який визначає спосіб життя не лише працюючих членів суспільства, але й тих, хто вже не може працювати. Соціальне забезпечення в державі здійснюють ті соціально – економічні закони, що діють у цей час в суспільній формації. Потрібно зауважити, що сьогодні немає єдиного підходу до визначення терміну міжнародних соціальних стандартів. Відмітимо, що міжнародні соціальні стандарти проголошені в наступних документах: Загальна декларація прав людини 1948 р.; Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права 1966 р.; Європейська соціальна хартія 1996 р. та інші [7,129]. На думку С.І. Запари, «міжнародний соціальний стандарт - це впорядкована система універсальних міжнародних норм та принципів, розроблених на основі взаємних угод між державами щодо питань, пов'язаних із створенням економічного, політичного, соціального, культурного і правового середовища, яке б дозволило людям досягати соціального розвитку» [7,130]. Тобто міжнародні соціальні стандарти, створені для забезпечення розвитку особи та соціальної захищеності. В національному законодавстві, стаття 9 Конституції України [8] закріплює положення про те, що чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Із положень Закону України «Про міжнародні договори України» від 29.06.2004 [7,131] випливає, що Україна визнає пріоритет міжнародного права, але Україна ще досить повільно підходить до питань щодо ратифікації міжнародних нормативних актів, які стосуються соціального захисту громадян. Проте неможливо не погодитись, що особливості розвитку нашої держави не дають змоги автоматично перенести міжнародні акти з соціального захисту населення в законодавство України, через інший рівень економічного розвитку нашої країни. Підкреслимо, що сама сутність соціальних прав спрямована на гарантоване задоволення найбільш важливих життєвих потреб людини (їжа, одяг, медичне обслуговування тощо), тому соціальна сфера торкається практично всіх без винятку осіб, а це зумовлює важливість та актуальність відповідної галузі права. Під час світової пандемії COVID-19, виявилось багато проблем у правовому регулюванні відповідних суспільних відносин. Йдеться про проблеми запровадження медичного страхування, соціального захисту медичних працівників тощо. Право соціального забезпечення є однією з найбільш динамічних галузей права, оскільки зазнає сьогодні чимало змін. І.М. Сирота слушно зауважує, що «зростання ролі соціального забезпечення, вплив його на всі боки життя людини якісно змінили і саму галузь права соціального забезпечення, і характер її взаємодії з іншими галузями права. У будь-якій індустріально розвинутій цивілізованій державі, де існують ринкові відносини, соціальне забезпечення виступає однією з гарантій реалізації прав та свобод громадян» пенсійних заощаджень [9,145].

Особливості формування національного права соціального забезпечення України зумовили виникнення різних наукових поглядів щодо становлення та розвитку даної галузі права. Головною серед правових проблем соціального забезпечення є питання самостійності права соціального забезпечення як галузі. Створення системи правових норм у сфері соціального забезпечення і перетворення її в галузь права тривало значний період і лише зараз право соціального забезпечення має всі сталі ознаки, щоб характеризувати його як самостійну галузь права. Це окремий предмет регулювання, й сукупність власних юридичних засобів впливу держави на учасників регульованих суспільних відносин, і найважливіше - бажання держави в розвитку даної галузі права [5,118].

Отже, право соціального забезпечення є самостійною галуззю права, яка розвивається та модернізується. Її можна розглядати як галузь права, яка спрямована на врегулювання суспільних

відносин, гарантування людині гідного рівня життя шляхом надання матеріальних благ та соціальних послуг для пом'якшення негативних наслідків за настання певних соціально-значимих обставин [2,52].

Список літератури:

1. Право соціального забезпечення: навчальний посібник / С.М. Прилипко та ін.; за ред. В.В. Жернакова. Харків. Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого, 2013. 126 с.
2. Орловський О.Я., Боднарук М.І. Сучасне право соціального забезпечення: концептуальні підходи до поняття та сутності. Прикарпатський юридичний вісник. 2021. Вип. 3(38). С. 49-53. DOI <https://doi.org/10.32837/руув.v0i38.895>.
3. Скоробагатько А.В. Право соціального забезпечення у системі права України. Університетські наукові записки. 2016. № 59. С. 125–132. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2016_3_14
4. Яковлева Г. Право соціального забезпечення як самостійна галузь права в національній правовій системі України. Підприємництво, господарство і право. Трудове право. 2017. №3. С. 102-105.
5. Тищенко О.В. Поняття права соціального забезпечення: теоретичні аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія ПРАВО. 2014. Вип. 26. С. 115-119.
6. Азарова Е.Г., Козлов А.Е. Личность и социальное обеспечение в СССР. Правовое исследование / Е.Г. Азарова, А.Е. Козлов.- М.: Изд-во «Наука», 1983. - 189 с.
7. Малюга Л.Ю. Проблеми адаптації законодавства України у сфері соціального захисту до законодавства Європейського союзу. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2017. Вип. 2, Т. 1. С. 128-131.
8. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996. URL: <https://www.president.gov.ua/ua/documents/constitution/konstituciya-ukrayini-rozdili>.
9. Сирота І.М. Право соціального забезпечення в Україні: підруч. для студ. ВНЗ, що навчаються за фахом Правознавство" / І.М. Сирота. Одеська національна юридична академія. - Х.: Одісей, 2007. - 408 с.

Деревянко Н.З., Кужель К.І., Пеньковська І.С.	
Різновиди безоплатної правової допомоги в Україні	63
Дришлюк В.І.	
Право на судовий захист суб'єктів господарювання	65
Дума В.В., Місюра В.С., Федорович О.О.	
Напрями оптимізації організаційно-правових форм сільськогосподарських об'єднань	66
Жантуаров Б.С.	
Проблемы совершенствования методологии и методики преподавания юридических дисциплин в системе юридического образования РК (на примере методики преподавания гражданского и гражданского процессуального права)	68
Забарний М.М.	
Основні причини злочинності сьогодення: кримінологічний аналіз	71
Задерейко С. Ю.	
Борьба с коррупцией: вызовы мировой общности	72
Зайцев О.Л.	
Деякі питання щодо змін істотних умов договору про закупівлю	74
Закалик Г. М., Бік О. Я., Шувар Н. М.	
Аддиктивна поведінка підлітків як соціально-психологічна проблема	76
Іванова О.М.	
Впровадження моделі управління «порт-лендлорд» як запорука економічної безпеки морських портів України	78
Ільків О.В.	
Цивільний кодекс України в ієрархії нормативних актів щодо регулювання договірних відносин ..	79
Карпенко Р. В.	
Новація у цивільному законодавстві – право довірчої власності	81
Комяга А., Мох Т.	
Право соціального забезпечення	82
Коропатов О.М.	
Медіація як спосіб альтернативного врегулювання спорів	84
Кострицький І.Л.	
Щодо правового статусу суб'єкта господарювання: державне некомерційне підприємство	86
Косяченко К. Е.	
Правове значення неурядових організацій в Україні	88
Котенко О.М.	
Відповідальність сторін за порушення умов договору на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських та технологічних робіт	89